

הלכות עירובין שעד-שעה תשפ"א

לה"י במילואה אלא נשתתרו בה גיפופים עורפים על פרצת הקמנה מכאן ומכאן והקמנה אסורה להצויצוי כלים ששבתו בבית להצרה הואיל ונפרצה במילואה להגדולה"י אלא אם כן עירבה עם הגדולה.

במה דברים אמורים כשנכנסין כתיב אורך הקמנה לתוך הגדולה"י ומפלגין שם ג' מפחים מכתלי אורך הגדולה"כ שאל"כ אף הקמנה ניתרת ע"י גיפופי הגדולה משום נראה מבחוץ ושוה מכפנים כמו שנתבאר בס"י ש"ס כ"ג:

ד' וכן גג קמנ"כ המוקף מעקה סביבו"כ גבוהה עליו עשרה"כ שנפרץ שם במילואו אנג גדולה"כ המוקף ג"כ כמנהו ולא עירבו הבתים יחד קמן אסור להעלות עליו כלים ששבתו בבית"כ אם מחיצותיו נכנסות לתוך הגדולה"כ הואיל ואין לו מחיצה להפסיק בינו לגדול שלא עירב עמו וגדול מותר מפני שיש לו גיפופים עורפים על פרצת הקמן.

וכן אפילו אם אינן מוקפים מעקה כלל אלא שמחיצות הבית סביב ניכרות ונראות"כ למי שעומד על שפת הגג כשמשכחל תחת רגליו"כ שאז אומרים בהן גוד אסיק וכאלו הן עומדות למעלה על שפת הגג כמו שנתבאר בסימן שמו"ה"כ אבל מחיצות הבית שבין קמן לגדול אין אומרים בה גוד אסיק"כ הואיל ואינה נראית למי שעומד שם מלמעלה שהרי הגגנן מחוברין זה לזה ומכסים על פרצת הקמנה"כ ואין רואים אותה ומקום מחיצה זו למעלה היא כפרצה במילואה מהקמן להגדול ולהגדול אינה במילואו שהרי כותל בית הגדול עורף מכאן ומכאן ונראה למי שעומד על שפת הגג ולפיכך גדול מותר וקמן אסור אם נכנסים כתיב ביתו לתוך הגדול"כ.

אבל אם גם מחיצות הבית סביב אינן ניכרות ונראות למי שעומד על שפת הגג כגון שהגג בולט עליהן כרמילת הוא"כ כמו שנתבאר בס"י שמו"ה"כ אלא אם כן חלון ד' על ד' פתוח לו מהבית"כ (ואז הוא רשות היחיד כמו שנתבאר שם) אבל מכל מקום אם לא עירבו יחד אף הגדול אסור בכלים ששבתו בבית לפי שאין לו גיפופים עורפים מכאן ומכאן שהרי כותל הבית אין אומרים בו גוד אסיק הואיל ואינו ניכר למי שעומד למעלה"כ:

שעה מה הם הדברים השרויים בחצר שאינם אוסרים וכו' ה' סעיפים:

א' מרפסת ארוכה שלפני העליות ועומדת בחצר ועולין לה כסולם ובני העליות יוצאין לה דרך פתוחהם הפתוחים לה ויורדין ממנה כסולם לחצר ועוברים לרשות הרבים"א

-
- יז אוציל: שאינה.
יח רש"י שם, מ"א ס"ק ד.
יט ד' ויזר ט, ב שול"ע שם.
כ גמרא שם, שול"ע שם.
כא סעף ג.
כב במשנה שם צ"ב, א. מור ושול"ע ס"ד.
כג תוס'ם בפי' המשנה שם. עבודת הקדש שער ג ס"ט.
כד עבודת הקדש שם.
כה עבודת הקדש שם. מור ושול"ע שם.
כו רש"י במשנה שם ד"ה הגדול. מור ושול"ע שם.
כז תוס'ם פ"ג, ב ד"ה יקמן ובלעיל ס"ג.
כח גמרא שם צ"ב, א לרב. מור ושול"ע שם.
כט רש"י פ"ג, א ד"ה במחיצות הניכרות.
ל סעף א.
לא רב פ"ג, א. רש"י שם ד"ה כי פליגי תוס'ם שם ד"ה במחיצות. וראה שול"ע צ"צ או"ח ס"י לפ' אות ב.
-
- לב רש"י שם.
לג תוס'ם פ"ג, ב ד"ה יקמן וראה פרישה ס"ק ג. מאמר מרדכי ס"ק ג.
לד רש"י צ"ב, א ד"ה אף גג. תוס'ם שם פ"ג, א ד"ה במחיצות. רא"ש פ"ג ס"ב. מור ושול"ע שם.
לה סעף כג.
לו תוס'ם ורא"ש שם.
לז ע"י תוס'ם דף פ"ט סוף ד"ה במחיצות. והש"ע שכתב שאם פתחו לו חלון מותר, יחזירי על כרחך כשיש מחיצה בין קמן לגדול אף שהגג בולט ואין לו מעקה, מדנקט בתחלת המעף ונפחת ומבועד יוס' (שנפרץ קודם השבת).
- סימן שעה
א רש"י פ"ג, ב ד"ה ה"ג במתני'. וראה גם שם, נט, סע"ב. צ"א. מור ושול"ע ס"א.

הלכות עירובין שעה

תשצ

הרי מרפסת זו לעלויות כחצר לבתים³ ואם לא עירבו יחד אמורים להוציא לה כלים ששבתו בעלויות⁴ שבני העלויות אוסרים אותה זה על זה הואיל והיא משמשת לכולם וכולם פתוחים לה כמו הבתים לחצר.

אבל אין צריך לערב עם בני החצר שאף שהם עירובין⁵ לרשות הרבים דרך החצר אינם אוסרים אותה עליהם⁶ הואיל ואינן פתוחים לה אלא למרפסת וסתם מרפסת גבוה עשרה⁷ וכל גבוה עשרה רשות בפני עצמו הוא ומוחלקת מרשות שאצלה⁸.

ומכל מקום אם רצו לערב עם בני החצר כדי שגם הם יהיו מותרים להוציא לחצר כלים ששבתו בעלויותיהם⁹ יכולים לערב על ידי הסולם שמחצר למרפסת שהוא נידון כפתח כמו שנתבאר בסו' שע"ב¹⁰ והרי הן כב' הצרות ופתח ביניהן שאם רצו מערבים יחד ואם רצו מערבת כל אחת לעצמה¹¹ ואף שהסולם תורת פתח עליו אף על פי אין העלויות חשובות כפתוחות לחצר¹² לפי שהסולם אין תורת פתח עליו אלא להקל שיכולים לערב יחד על ידי סולם שביניהן כמו על ידי פתח אבל לא להחמיר¹³.

כמה דברים אמורים שבני המרפסת דחינו בני העלויות אינם אוסרים בחצר כשיערכו הם יחד שהם מותרים במרפסת שלהם¹⁴ והרי זו רגל המותרת במקומה שאינה אוסרת שלא במקומה כמו שיתבאר בסו' שע"ח¹⁵ אבל אם לא עירבו כיון שהם אמורים במרפסת שלהם הרי זה רגל האסרה במקומה ואוסרת שלא במקומה עד שיערכו שם¹⁶ כמו שיתבאר שם:

ב אם עירבו בני המרפסת לעצמן¹⁷ ולא עירבו עם בני החצר¹⁸ ויש בחצר תל או עמוד¹⁹ שהוא של בני החצר ושל בני המרפסת כשהתפתח²⁰ ושניהם משתמשים בו בחול²¹ אם הוא גבוה עשרה מקרקעית החצר²² ואינו נמוך עשרה ממרפסת²³ נותנים אותו לבני המרפסת שהם מותרים להשתמש בו בשבת בכלים ששבתו בעלויות²⁴ ולא בני החצר בכלים ששבתו בבית²⁵ לפי שלהם הוא תשמישו בנחת כיון שהוא תוך עשרה להם ולבני החצר תשמישו בקשה שאין דרך להשתמש בו בחצר אלא לכתף עליו משוי כבד וכיון

זו סעף ב.
פז לבש ס"א. מ"ז ס"ק א.
יח ולא הזכיר שגם בני החצר עירבו לעצמן. ועד"ו לעיל ס"י שע"ב ס"א (עם עירבת חצר זו לעצמה). וראה מ"ט ועינינו.
יט משנה 19, ב. מור וש"ע ס"ב.
כ רש"י במשנה שם י"ח כל שנבנה. מור וש"ע שם.
כא חוס' שם י"ח קא סלקא דעתך. טור וש"ע שם. וברלעיל ס"י שנה ס"א. וראה גם לקמן ס"ג. ס"ו שע"ב וס"ד.
כב רשב"א פה, א ס"ד. ואסקנא דמעטא דשמאל. רשב"א פה, א ד"ה אלא מאי. וראה צב ע"א בפרט"ו ובדף 98 טע"א. לקמן ס"י שע"ב ס"ג.
כג משנה שם. מור וש"ע שם.
כד גמרא פה, א לרב. רש"י שם י"ח הדין במרפסת. מור וש"ע ס"ב.
כה כדלעיל ס"א טע"ג.
כו ראה לעיל ס"י שע"ב ס"ט (ומנעום כ' אף בכלים ששבתו בחצר).

ב רש"י שם ושם (שבני המרפסת מערבים לעצמם). רמב"ם פ"ד ה"ט. ש"ע שם. וראה גם לקמן ס"י שע"ג.
ג רמב"ם נ"ט"ט שם. ש"ע ס"ב. וראה מ"ט ועינינו.
ד משנתנות החשנה 19, ב. (ולא עירבו). מור וש"ע ס"א.
ה אוצ"ל: עירבים.
ו רש"י שם צ"א, ב.
ז הדין שאין החצר אוסרת על המרפסת. ולקמן בסמוך יתבאר הדקע שאין המרפסת אוסרת על החצר.
ח ראה גמרא מ. רע"א.
ט רש"י שם פ"ג, ב. כ"ה ריש הסימן.
י רמב"ם נ"ט"ט שם. ש"ע ס"ב.
יא סעף יא.
יב גמרא נ"ט, סע"ב. מור וש"ע ס"א.
יג כנבואר בגמרא מ. רע"א שאם המרפסת אינה גבוהה עשרה ויש לה מעקה, אוסרת על החצר ע"י הפתח (אם לא עשו לה דקה), כיון חצר שאוסרת על המבוי ע"י פתח (אם לא עשו לה דקה). כדלקמן ס"י שפ"ו סוף ס"ט. וראה תוספת שבת ס"ק ה.
יד ר"ב שם נ"ט, סע"ב. רש"י שם פ"ג, ב. צ"א, ב.
טז טור וש"ע שם.

הלכות עירובין שעה

תשצא

שגובה עשרה אינו ראוי לכיתוף משוי אלא בקושי¹⁰ וכל שלוח תשמישו בנחת וזהו תשמישו בקשה נותנים אותו לזה שבנחת¹¹.

כמה דברים אמורים כשהוא סמוך למרפסת אבל אם הוא מופלג מכנגדה ד' טפחים¹² כיון שאינה יכולה להשתמש בו אלא ע"י זריקה באויר ברוחב ד' טפחים ה"ז ג"כ תשמישו בקשה? ולכן אוסרים זה על זה¹³ ושניהם אסורים בו בכלים ששבתו בבית עד שיערבו. ואם הוא תוך עשרה לשניהם¹⁴ או יותר מעשרה לשניהם¹⁵ אם הוא מופלג מכנגד המרפסת ד' נותנים אותו לחצר שתשמישו לה בנחת יותר מלמרפסת ואם אינו מופלג ד' שניהם אסורים.

ואם הוא תוך עשרה לחצר ויותר מעשרה למרפסת נותנים אותו לחצר ככל ענין אע"פ שאינו מופלג ד' מכנגד המרפסת¹⁶.

ג. בור שבהצר¹⁷ של בני החצר והמרפסת בשותפות¹⁸ ומקיפתו חוליא גבוה ה' וסמוכה למרפסת אע"פ שבני החצר משתמשים בו בשלשול ובזריקה שזורקין דלי למעלה מן החוליא ומשלשלין אותו לבור ובני מרפסת משתמשים בשלשול בלכר¹⁹ אע"פ אסורים זה על זה למלאות בדלי ששבת בביתו או בעליות או להביא המים בכלים קלים להצניעם שמה²⁰ ואין נותנים אותו לבני המרפסת הואיל וגם להם תשמישו בקשה ע"י שלשול ה' טפחים ואפילו אם הבור מלא מים עד גובה החוליא סמוך למרפסת אסור²¹ משום גזירה שמה יחסרו המים בשבת וישתמשו בו בכתחלה אבל אם היה הבור מלא בדבר שאינו ניטל בשבת²² הרי הוא כעמוד או תל²³ גבוה עשרה מחצר ותוך עשרה למרפסת שנותנים אותו למרפסת אם אינו מופלג מכנגדה ד'.

ד. היתה מצבה²⁴ גבוה ד' טפחים²⁵ לפני המרפסת אין המרפסת אוסרת על בני החצר אפילו תל ועמוד הסמוכה לה²⁶ שכיון שעשו הפסק לפני המרפסת גילו דעתם שסילקו עצמן מהחצר²⁷.

ה. ויזין היוצאין מן הכתלים²⁸ והם מכני החצר והעליות בשותפות²⁹ כל שהוא למטה מעשרה וזה ה' נחשב מהחצר ובני החצר משתמשים בו וכל שהוא בתוך ה' טפחים

למרפסת). גמרא פה, א לרב שם (דף ה"א) – חסר או מלא מים אסור לשניהם). רמב"ם פ"ד ה"ח. מ"א סוף ס"ק א. וראה ב"י בסוף הטענות.

לו כדלעיל ס"ב וש"ג.

לז הנהגות אשכנזי פ"ח ס"ג. וראה רש"י פה, א ד"ה אלא בור.

לח ראה מ"מ תעניות.

לט גמרא פ"ד, א לרב. רמב"ם הנהגות אשכנזי ונ"א שם.

מ אב"י שם. וכדלעיל ס"ב שבע ס"א.

מא ב"י בסוף הטענות.

מב רמב"ם פ"ד ה"ג. ומה דשמואל ט, רע"א. שו"ע ס"ג. וראה לעיל ס"א (פירוש מימרא זו לפרש"י).

מג עפ"י מ"א ס"ב שצב ס"ג. וכל"ה לקמן ס"ב שפ"ו סוף ס"ג. ס"ב שצב ס"ד.

מד מ"ח שם. ב"י ד"ה כתב הרמב"ם.

מה ט"ז ס"ק ג.

מו ברייתא פ"ד, א טב. רמב"ם פ"ד ה"ז. שו"ע ס"ד. ואם הם מולצים מחבתל לחד"י ראה לעיל ס"ב ש"ג.

מז כדלעיל ס"ב וש"ג.

כז רש"י דף פ"ד ע"ב ר"ה בומתא. רבינו יהונתן במשנה שם ד"ה כל שבחה. וראה לעיל ס"ב שבה ס"ג.

כח גמרא פה, א. מ"ז ס"ק ב. וכל"ה לעיל ס"ב שבע ס"א. ואם תשמישו שניהם בשוה אסורים זה על זה, כדלעיל ס"ב שבע ס"ה וש"ג.

כט במשנה שם פה, ב.

ל ראה רש"י פה, א ד"ה אמאי.

לא גמרא פה, א. טור. ורמ"א ס"ב. דלא כחוס' פה, א ד"ה הכי נמי (לדעת רב). עיי' ט"ז חוס'י שט"ו ס"ק ב"ב. לקמן שם ס"ב.

לב טור (לחלק בין מופלג לאינו מופלג). ושו"ע שם (דף אינו מופלג. גמרא שם פה, א). עיי' מ"א ס"ק א (דף אינו מופלג).

לג ט"ז ס"ק ב (במפולג). וכ"מ בטור (שכתב דין אינו מופלג) כרב שם (ושניהם אסורים). וכדלקמן ס"ה ברין דין.

לד טור (לדברת הב"ח). עיי' ש"ו ש"ז. וכדלקמן ס"ה ברין דין.

לה בתוסה שם פה, ב (דף ה' – שנותנים אותו

השגב הלכות עירובין שעה־שעו

העלוונים הסמוכים לעליה אנשי עליה משתמשים בו והנשאר בין עשרה התחתונים עד תחלת עשרה העלוונים מן הזויים היוצאים שניהם אסורים להשתמש בהם בכלים ששבתו בבתיים אלא אם כן עירבו יחד בני החצר עם בני העליות:

שעו בור ובאר שבין שתי הצירות ובו ד' סעיפים:

א בור שבין ב' הצירות^א ואין ביניהן פתח או הלון שיוכלו לערוב או שיש ביניהן ולא עירובי^ב אין ממלאין ממנו בשבת שהרי רשות שניהן שולמת שם^ג אלא אם כן עשו לו מחיצה עשרה טפחים למעלה מן המים להוכיח הפרשה בין רשות זו לזו^ד שבמחיצה זו אומרים גוד אחית למטה עד קרקעית הבור כמו שנתבאר בסופן שנה"י הואיל ויש בה הכיר^ה וזכרון שלא יבואו למלטל מחצר לחצר במקום אחר שלא במקום מילוי מים שבמים בלבד הקילו לומר גוד אחית^ו מטעם שנתבאר שם^ז אבל כותל החצר שמהלך על גבי הבור אינו נדון משום מחיצה^ח לפי שאין בו הזכר כלל הואיל ולא נעשה בשביל כך^ט.

ואם המחיצה היא כולה בתוך המים צריך שהיא טפח יוצא ממנה למעלה מן המים^י כדי שתהא והפרשה ביניהן ניכרת^{יא} ואם היא כולה למעלה מן המים צריך שהיא טפח ממנה משוקע במים^{יב} למנוע הדלי מלולך ולהצוב מים מרשות חבירו^{יג} ואף שגם עכשיו הולך הדלי מתחת המחיצה לרשות חבירו אין בכך כלום שקל הוא שהקילו חכמים במים^{יד} שלא להצריך בהם מחיצה גמורה להבדיל בין מים למים לגמרי אלא שהיא נראה כמובדלים^{טו} ולא יהא נראה שזה דולה מרשות חבירו אלא כאילו כל אחד דולה מרשותו.

וכן אם הניחו על פני הבור קורה רחבה ד' טפחים^{טז} זה ממלא מצד זה וזה ממלא מצד זה שהקילו במים לומר פי תקרה יורד וסותם משתי רהותיה^{יז} וכאילו פי התקרה הוא מחיצה יורדת עד קרקעית הבור וכאן אין לחוש שיהא נראה שזה דולה מרשות חבירו לפי ששיערו חכמים שאין דלי מהלך יותר מד' טפחים^{יח} וא"כ לא יחצוב מים מצד הב' של הקורה שהוא רשות חבירו^{יט} ואף שהוצב מתחת הקורה ושם רשות שניהם שולמת אין בכך כלום^כ שהקילו חכמים במים^{כא} ולא חששו אלא שלא יחצוב הדלי מצד הב' שאז נראה לעין שהוצב מרשות חבירו משא"כ תחת הקורה אינו ניכר כ"כ שרשות חבירו

יד בדידתא שס. מור וש"ע שם. וראה גם לעיל סי' שנו ס"א.

טו ר"ח הובא ברא"ש פ"ח מוס"י ז. תוס' פג, ב ר"ה הא קאיל. וראה מ"א ס"א א.

טז כ"ח ברא"ש שם. וראה רמב"ן במלחמות שם. הגהות הב"ח לר"י שם. ובלעז"ל סי' שנה ס"י וש"ג.

יז תוס' פג, א ד"ה העיריב. וראה גם לקמן סי' הב ס"א. רב נחמן אמר רבה בר אבהו שם, תע"כ. רש"י שם ד"ה מתחת מור וש"ע שם.

יט משא"כ בשאר מקומות שצריך שישאו עכ"פ ב' מחצות דמוקות זו בזו, כדלעיל סי' שסא סי' וש"ג.

וראה קרבן נתנאל פ"ח סי' א אות ט. מ"מ ועינינו. כ נהרא שם. מ"א ס"ב ב.

כא רש"י שם ד"ה לאדך ניסא. כג ע"י תוס' פג, ב ד"ה הא קאיל.

כג נהרא שם. מ"א שם.

א תוס' פג, א. מור וש"ע ס"א.

ב רש"י סוכה פג, א ד"ה בור שבין ג מור וש"ע שם.

ד רש"י פה, רע"א. תוס' פג, ב ד"ה הא קאיל. וראה גם לעיל סי' שנה ספ"ז. סי' שעב ס"ז.

ה תוס' פג, א ד"ה העיריב. וראה גם רש"י שם ד"ה בין מתוך אוננו. לבוש ס"א.

ו סעף א.

ז רש"י שם ד"ה שישקע. רמב"ם הל' שבת פמ"ו ה"ג. וראה גם לעיל סי' שנה ס"ג.

ח נהרא פג, ב. ט סעף י.

י כת"ק במשנה שם. מור וב"י ד"ה ומ"ש ובלבד שתהא. יא רש"י פג, א במשנת ד"ה עשו לה. תוס' פג, ב ד"ה אלא. ובלעז"ל סי' שנה ס"י וש"ג.

יב ד' חז"א שם. וש"ע שם. וכו"ה לעיל סי' שנו ס"א. יג תוס' שם ד"ה העיריב. לבוש שם.